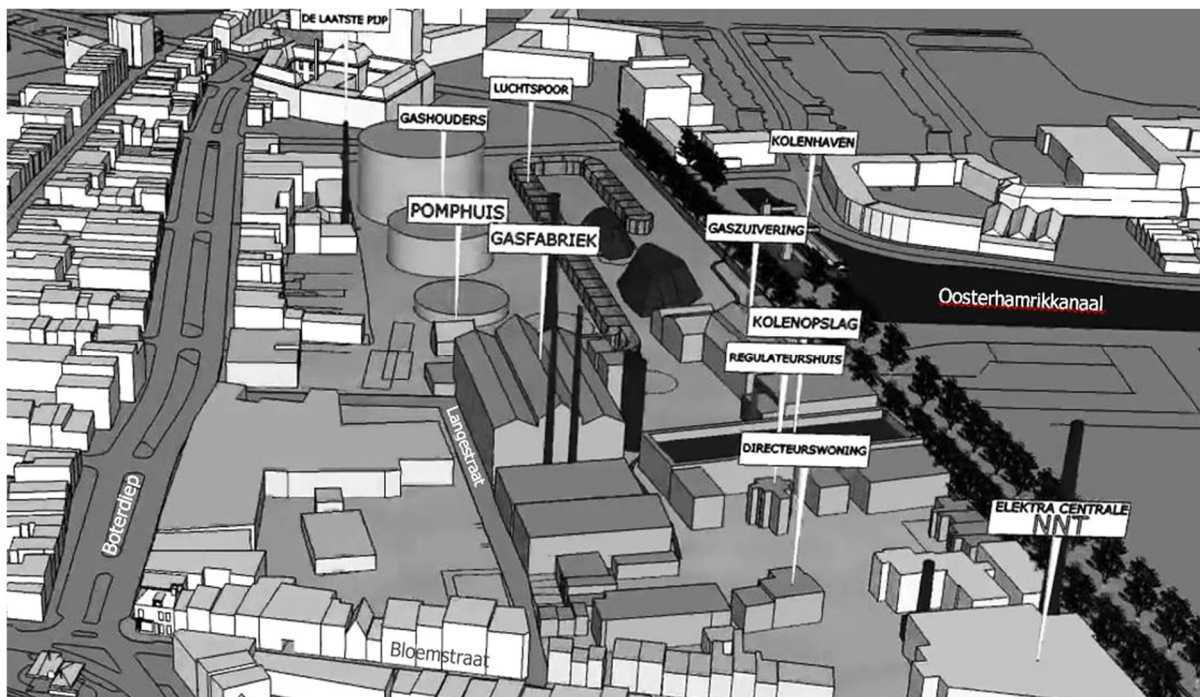

De locatie van Ebbingehof op het voormalige gasterrein

Een tijdje geleden had ik het met Dirk erover dat het leuk zou zijn te weten waar nu precies Ebbingehof zou liggen op het voormalige gasterrein van de Gemeentelijke gasfabriek. Een plattegrondje van dat terrein met daarop aangegeven de huidige locatie van Ebbingehof zou voor de bewoners het meest informatief kunnen zijn.

Natuurlijk is er over het CiBoGa gebied heel wat documentatie te vinden, zoals bijvoorbeeld in de boeken van Beno Hofman: "*CiBoGa, van stadsrand tot stadswijk*" uit 2002 en "*Nieuwe Stadt, 400 jaar Hortusbuurt en Ebbingekwartier*" uit 2020. Allebei heel interessant om de historie van het terrein door de eeuwen heen en de recente invulling er van beschreven te zien. En hoewel daarin o.a. ook oude luchtfoto's van het gasterrein staan, geven die geen duidelijk overzicht.

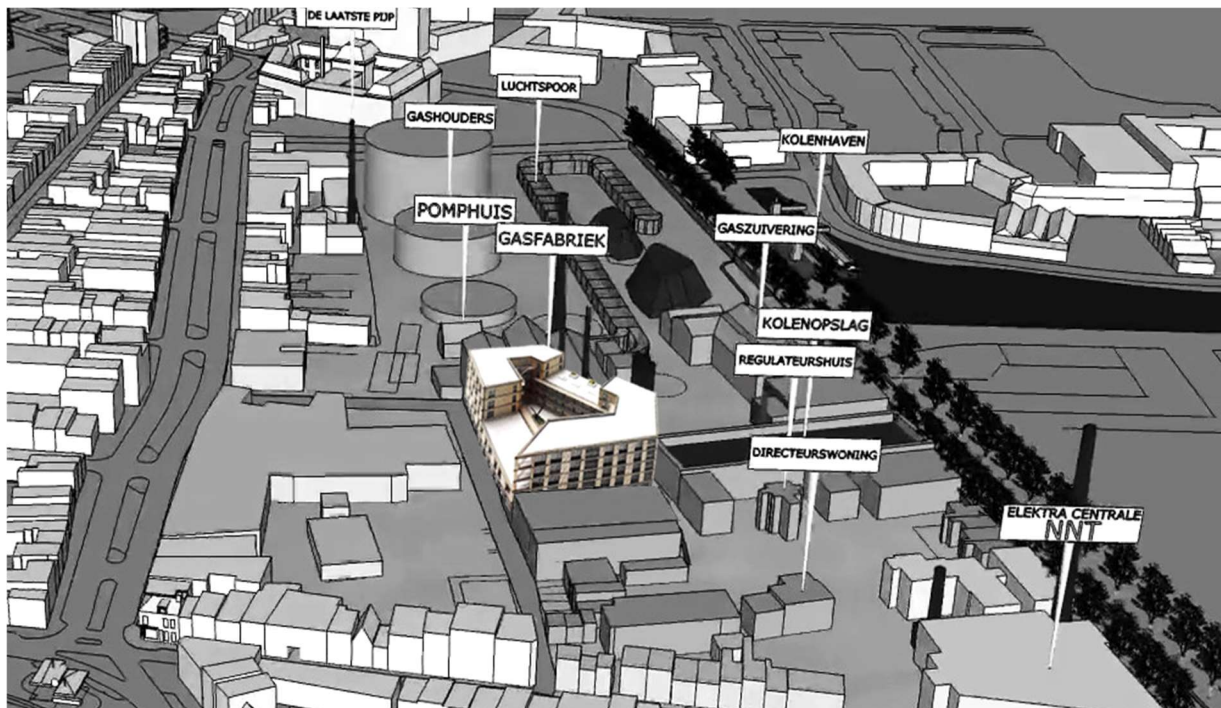
Wel vond ik een afbeelding van het terrein met daarop tevens een beschrijving van de diverse gebouwen met hun functies. Hoewel van onbekende oorsprong geeft het in vergelijking met oude plattegronden een getrouwe weergave in vogelperspectief gezien vanaf de Martinitoren.

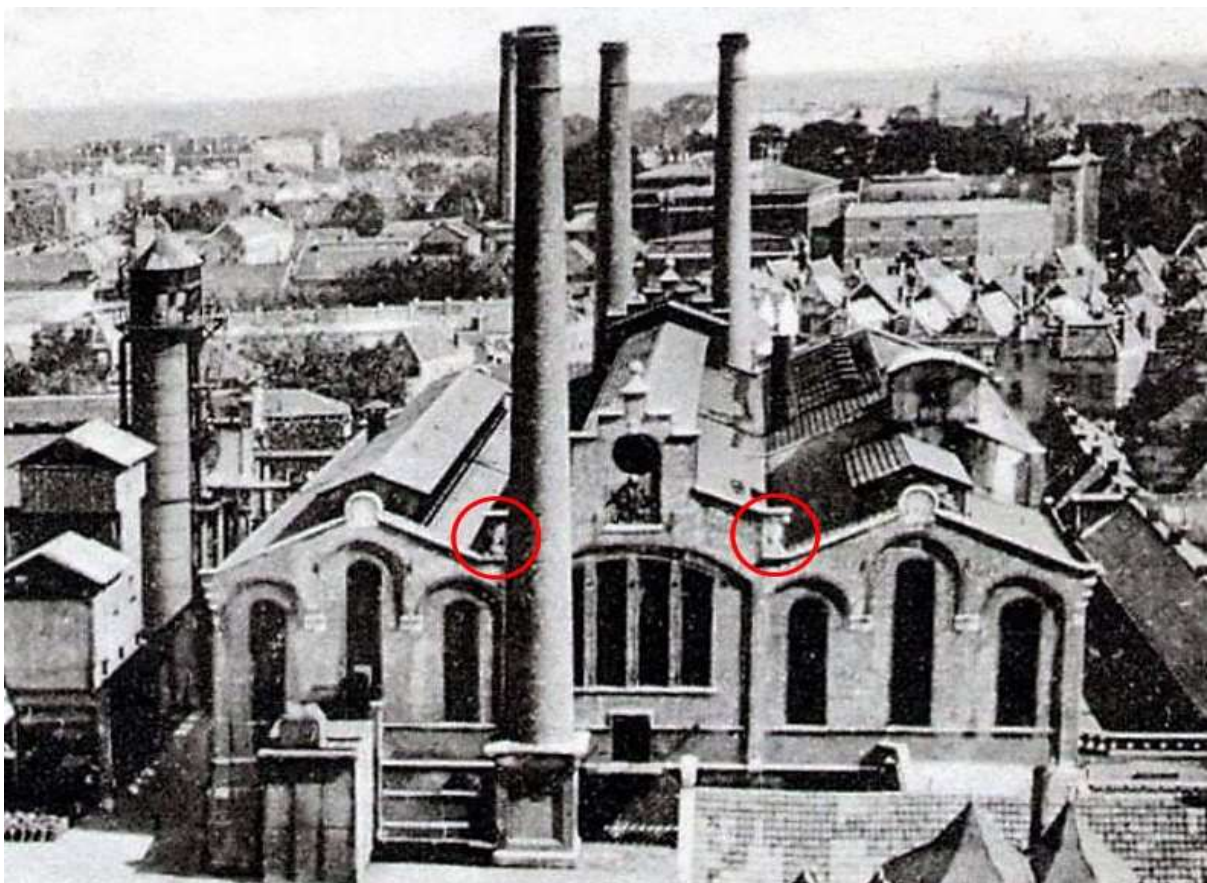
Bovenstaande afbeelding geeft de fabriek weer zoals die in vol bedrijf was met o.a. de grote gashouders en de kolenhaven aan het Oosterhamrikkanaal, waarin je nu kunt zwemmen vanuit het huidige stadsstrand. Het centrale gebouw met de drie schoorstenen met de aanduiding gasfabriek was de stokerij waar het chemische proces van de lichtgasfabricage plaats vond.

De meeste gebouwen staan er nu niet meer, maar nog wel het pomp (ketel en filter) huis dat nu het restaurant Florentin is en het reguleurhuis dat nu het Petit Theatre huisvest. Wel is het pomphuis tijdelijk iets verplaatst geweest voor de bouw van de parkeergarage maar het is daarna weer terug gezet. Dus die twee gebouwen staan nog op dezelfde locatie als voorheen en hetzelfde geldt voor de laatste pijp, de schoorsteen van de vleesconserven fabriek Gerzon!

Met die nog bestaande objecten als referentie is nu de locatie van Ebbingehof vrij nauwkeurig te bepalen en in onderstaande afbeelding als huidig gebouw geprojecteerd, waaruit blijkt dat we dus pal op de voormalige stokerij van de gasfabriek wonen met onze ingang aan de nu nog steeds bestaande Langestraat!

Hieronder een foto van die voormalige stokerij, maar ditmaal gezien vanuit de gashouders. Binnen de rode cirkels bevinden zich de twee gevleugelde leeuwen, die tot 1969 als dakgevel decoratie het gebouw sierden. Deze leeuwen zijn in 2020 geplaatst ter weerszijden van de buitendeuren van de hofkamer van Ebbingehof (zie Heg en Steg van mei en nov 2021) en dus op praktisch dezelfde plaats als vroeger. Maar nu staan ze fier op een mooie sokkel zij aan zij vlak naast elkaar en op de begane grond, zodat ze uitnodigen om geaaid te worden!

In de stokerij werd lichtgas of stadsgas geproduceerd door steenkool te verhitten zonder toetreding van zuurstof en dat gas werd vanaf de 19^e eeuw gebruikt voor verlichting, verwarming en om te koken. Ook was het destijds een populaire vulling voor luchtballonnen. De brandbare hoofdbestanddelen waren waterstofgas, methaan en koolmonoxide en dat bracht dus koolmonoxidevergiftiging met zich mee. Het afval van de gasproductie bestond o.a. uit steenkoolteer dat werd verwerkt tot nuttige producten zoals kunstmest en zwavelzuur.

De arbeidsomstandigheden in de gasfabrieken waren abominabel. Het was er verschrikkelijk heet, er hingen ongezonde gassen en er werd lichamelijk zware arbeid verricht. Onderstaande schoolplaat uit 1920 van een stokerij in een gasfabriek laat zien hoe het daar destijds toeging.

Nadat in 1959 bij Slochteren een groot aardgasveld was ontdekt, werd in Nederland en België massaal overgeschakeld van stadsgas op aardgas. Een van de voordelen daarvan is dat het geen koolmonoxide bevat en dus niet giftig is. Na 1960 waren de gasfabrieken overbodig en werden ze gesloopt, waarna meestal een ernstig verontreinigd terrein achterbleef.

Het Groningse gasterrein is grondig gereinigd en maakte plaats voor de grootste eenlaagse parkeergarage van Nederland. Bovendien werd er aardbevingsbestendig op gebouwd want ook de winning van aardgas had zo zijn nadelen! Dat we nu dus op historische grond wonen blijkt uit een bronzen plaquette in de Kolendwarsstraat naast onze "taartpunt" tuin die herinnert aan 125 jaar gas. Saillant detail: Ebbingehof is volledig gasloos...

* Niek *

